

§100 I NORGES GRUNNLOV, VERBAL VOLD OG RETTEN TIL Å SI NOE forfattet av Herman Gunnarsjaa

I følge Grunnloven i Norge har jeg i Norge rett til å ytre meg fritt i forhold til alle omgivelser. Ingen dømmer, eller skal få dømme meg til døden av den grunn. For å bruke et anstrengt uttrykk. Og ikke da heller. Kunne jeg i et slikt rettstatssamfunn protestere mot en slik avgjørende avgjørelse? Kan man dømmes til døden i Norge? Nei. Har jeg rett til å si nei til dette? Problemstillingen er ikke aktuell! Men ikke kanskje i Afrika. Eller andre steder. Men det var ikke det jeg ville si! Og jeg var min egen begrensning. Akkurat nå.

§100

Trykkefrihed bør finde Sted. Ingen kan straffes for noget Skrift at hvad Indhold det end maatte være, som han hadde ladet trykke eller udgive, medmindre han forsætlig og aabenbar enten selv har visst, eller tilskyndet andre til Ulydighed mod Lovene, Ringeagt mod Religionen, Sædelighed eller de constitutionelle Magter, Modstand mod disses Befalinger, eller fremført falske og ærekrenkende Beskyldninger mod nogen. Frimodige Yttringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand ere Enhver tilladte.

Her tuller vi ikke. Hvem er vi. Det er bare meg, egentlig, men du er også her, du som leser dette. Det ovenfor siterte er paragraf 100 i Kongeriket Norges Grundlov at 17de Mai 1814. Slik det står skrevet, nedtegnet eller beskrevet i den anbeløpte Grunnlov for Kongeriket Norge, hentet fra originalteksten. Fra 1814.

I dag heter det i §100: «Ytringsfrihet bør finne sted.» Og: «Frimodige ytringer om statsstyret og hvilken som helst annen gjenstand er tillatt for enhver. Det kan bare settes klart definerte grenser for denne rett der særlig tungtveiende hensyn gjør det forsvarlig holdt opp imot ytringsfrihetens begrunnelser.»

Resten av denne paragrafen er blitt litt omskrevet og påplussert i dag, det er den blitt. Og det er det som er igjen i dag. Er dette en advarsel til fremtiden? Det jeg nå ikke skal gjøre er egentlig å agitere slik det kanskje er vanlig å tro, fra henseender som er vanlig å fremsette. Som at «nå er Grunnloven rasert etc.» Av hvem? Dette er en frimodig ytring. For skulle jeg ikke pr Grunnlovens egne definisjoner være med på noen valg her? Ikke valggrep men valg? Hvorfor har denne overbygningen funnet sted uten min stemme før nå? Og hvordan har den ikke funnet sted? Det står nemlig klart definert i Grunnloven hvordan den skal endres når den endres bør og skal. Folket bestemmer. Og Stortinget. To ganger over to valg. Og jeg skal stemme over to nye sammensatte Storting før noe skjer med Norges Grunnlov. Og kan jeg selv ha vært med på dette med min stemme? Neppe. Og hvorfor ikke det. Vi går tilbake til temaet formulert i overskriften, som er verbal vold. Det er jo på en måte tillatt. Men

likevel ikke. Raseri er for eksempel ikke vanlig, men rasende ytringer kan man sikkert ytre. Også. Eller. I den sammenhengen må jeg tilsi at jeg liker ikke rasende ytringer jeg heller. Men jeg vil presisere garantien Grunnloven gir meg til å agitere som norsk statsborger. Og forsikringen til å si hva jeg vil, her også, i egentlig forstand. Men ikke som rasende, kanskje. Man kan selvfølgelig slik påvirke den offentlige samtale, men jeg står i fare for å generalisere innenfor den allerede rådende offentlige debattformen. Slik jeg ser det. Kanskje. Og det kan være farlig med mindre jeg egentlig ville si noe annet enn det jeg egentlig sier her og nå? Kanskje. I dag er jeg av den generaliserbare oppfatning at jeg bør si hva jeg sier når jeg sier hva jeg sier. Og ikke egentlig noe annet. Kan jeg si dette uten å være jurist, er spørsmålet. Både ja og nei. Jeg kan ikke uten å lyve, i samfunnssammenhengen vi lever i, si at jeg kan og vil skrive en lærebok i juridikum i Grunnlovens forhold til lovverket i Europarådet, for eksempel. Som kan være en aktuell problemstilling. Blant annet. Når dette fremsettes vil jeg i stedet for peke på at stasjonsområdet og plassen Jernbanetorget, som holdeplassen selv heter i dag, egentlig heter Europarådets Plass i dag! Hvilket språk er dette? Norsk, vil jeg anta. Og vite at jeg tror og antar. Men å tro dette kan man gjøre andre steder. Er dette en plass for et Råd i Norge? Et offisielt Råd der også Statsministeren skal være medlem og det minst skal være syv i tallet? Inkludert H.M. Kongen av Kongeriket Norge? Sånne ting er kanskje ikke så farlig, kan jeg rent faktisk skrive opp her og nå. Men er beslutningen kanskje ikke så farlig når den ikke kommer opp i Statsråd? I direkte og konkret forstand? Jeg ser ikke dette i dag, men jeg så det klart i morges! Som var i går. Eller hva.

Med vennlig hilsen
Herman Gunnarsjaa